

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Богдан Драгнев Йорданов

За дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, 3.6 Право, докторска програма „Административно право и административен процес“ с наименование „Публичноправни аспекти на пациентската безопасност“ и автор Емилия Йорданова Ангелова-Ховагимян

Първично звено: Катедра „Публичноправни науки“, Юридически факултет на Пловдивски университет

Научен ръководител: доц. д-р Константин Василев Пехливанов

Със Заповед № Р33-903 от 11.03.2021 г. на Ректора на Пловдивския университет съм определен за член на научното жури в процедурата за защита на докторат на тема „Публичноправни аспекти на пациентската безопасност“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Административно право и административен процес“. Дисертационният труд е на Емилия Йорданова Ангелова-Ховагимян – задочен докторант към катедра „Публичноправни науки“, с научен ръководител доц. д-р Константин Пехливанов. Като член на това научно жури ми е възложено да представя становище за относно дисертационния труд.

Материалите, които са изпратени по процедурата отговарят на изискванията на закона и на съпътстващите го подзаконовни нормативни актове и това е гаранция за пълнота и законосъобразност на процедурата. Докторантът е зачислен след измененията в Закона за развитие на академичния състав в Република България. Видно от представените публикации към дисертационния труд, авторът покрива минималните национални изисквания според Правилника за прилагане на закона.

Обща характеристика на дисертационния труд

Предоставената ми за становище дисертация съдържа увод, три глави, заключение с обобщаване на приносите, Списък с използвана литература и Списък с публикации и приложения в общ обем от 310 стр.

Смятам, че структурата, разпределението по глави и параграфи и подреждането на материята в тях дава възможност за едно пълно и обективно представяне на проблема, който е предмет на настоящия труд.

В структурно отношение дисертационният труд се състои от : въведение (с. 5- 8); три глави, посветени съответно на: пациентска безопасност в света - определения и исторически преглед (Глава първа, с. 8-101), анализа на здравната система и пациентска безопасност в България (Глава втора, с. 102- 201) и качеството и културата като фактор за пациентската безопасност -отговорността на лекаря според българското право (Глава трета, с. 202- 300); заключение (с. 300- 304); списък на използваната литература (с. 303-305), съдържащ 43 заглавия на кирилица и 17 заглавия на латиница; списък с електронни източници (с. 305-309), съдържащ общо 208 електронни страници и линкове. Познаванията са извършени коректно и показват, че осведомеността на докторанта в научната област, в която работи е достатъчно задълбочена и актуална.

Приноси и значимост на дисертационния труд за науката и практиката

Дисертационният труд предлага теоретично изследване на много широк фронт, с научно приложен характер. Прави впечатление и богатството на литературни източници, а също и разнообразната съдебна практика, използвана от докторантката при защитата и обосноваване на нейните тези. Едни от важните приноси в дисертационния труд са:

1. много обширен исторически преглед на пациентската безопасност – от древността до наши дни;
2. подробен анализ на пациентската безопасност на здравните системи на дванадесет държави, а чрез направените изводи са постигнати предложения, които биха запълнили празнотите в здравната ни система;
3. авторско определение на „Пациентска безопасност“, което е доста добре аргументирано;
4. с приносно значение са авторските анализи на участниците на пациентската безопасност, инициативите в световен план за безопасността на пациентите, направен е и сравнителен анализ на международните източници за защита правата на пациентите;
5. авторски анализ на здравната система и пациентската безопасност в България, който включва програмите за подобряване здравето на нацията през последните години, а направеното авторско предложение цели подобряване здравето на гражданите/пациентите;
6. авторски анализ на най-често допусканите грешки при работата на Изпълнителна агенция „Медицински надзор“, през последните три години – 2018, 2019 и 2020

г., като са изведени редица предложения за подобряване работата ѝ; последвано от конкретни предложения de lege ferenda за: промяна на законовия статут на изпълнителния директор на ИАМН; създаване на нова дирекция в рамките на ИАМН – „Вътрешен контрол“ с функции по оценка на риска, при извършване на контролните функции от инспекторите, анализ на постигнатите индивидуални резултати и бонификация за служителите, които стриктно и качествено извършват възложените им задачи; създаване на териториални подразделения на ИАМН, създаване на нов устройствен правилник;

7. авторско изследване чрез анкетно проучване за пациентската безопасност, което включва въпроси за значението и нуждите от нея, както търси отговори за доверието на гражданите в контролните органи, които регулират здравеопазването;
8. подробно изследване на действащото законодателство, което завършва с de lege ferenda „Закон за пациентска безопасност“
9. полезни авторски предложения de lege ferenda за създаване на „Агенция по безопасност на пациента, „Регистър за докладване на нежелани медицински събития, въвеждане на пълна дигитализация на всички процеси в здравеопазването, Национален регистър и вътрешни регистри към всяко едно лечебно заведение, продължаващо следдипломно обучение да е със задължителен характер (анонимна атестация на лекарите), Национален фонд за обезщетение на пациенти.

Оценка на научните публикации на докторанта

В предоставената ми за становище дисертация са включени три публикации на автора по темата. Смятам, че публикациите са свързани с дисертацията и отразяват съществената част от постигнатите резултати. Смятам също, че и по научна стойностни като брой публикациите отговарят на общоприетите изисквания. Лична заслуга на Емилия Ангелова-Ховагимян са научните и научно-приложните приноси на дисертацията и на представените научни доклади. Докторантът коректно се е позовавал на доктриналните източници. Авторефератът отразява достатъчно добре съдържанието на дисертационния труд и дава възможност обективно да се оценят постигнатите резултати.

Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Настоящият дисертационен труд е изключително актуален. Препоръчвам на Емилия Ангелова-Ховагимян да публикува дисертационния труд като книга, защото това би било полезно за различни категории читатели.

Критични бележки към дисертационния труд

С оглед съществуването на дисертационния труд нямам бележки, с оглед техническото оформление на труда би било полезно цитираната съдебна практика да се структурира в отделно приложение, както и да се преработи списъкът с цитираната литература – отделно на български и на чужди езици, отделно монографии и периодика. В списъка с цитираната литература има посочени публикации с източник в интернет, а дисертантът по принцип посочва тези източници отделно; на някои източници не са посочени пълни библиографски данни (т. 47, 57, 58). Бележката не омаловажава стойността на труда и обръща внимание на дисертанта при бъдеща доработка на труда и евентуално публикуване.

Заклучение: Докторантът Емилия Йорданова Ангелова-Ховагимян е преминал успешно обучението си в докторантура. Положила е всички изпити, включени в индивидуалния план, разработила е и е предал в срок дисертационен труд. Изследванията са базирани на достатъчно задълбочен и актуален литературен обзор. Съществените части на дисертацията са отразени в достатъчен брой публикации на авторитетни научни форуми. Дисертационният труд съдържа самостоятелен анализ и съдържателни предложения за изменения в нормативната база. Всичко това ми дава основание да считам, че дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за Развитието на Академичния Състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане и смятам, че с качествата на дисертационния труд „Публичноправни аспекти на пациентската безопасност“ на Емилия Йорданова Ангелова-Ховагимян следва да се присъди образователната и научна степен „доктор“ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право, докторска програма „Административно право и административен процес“.

.....

(доц. д-р Богдан Йорданов)

26.04.2021

Пловдив